ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ Κ. ΝΤΟΥΜΕΡΓΚ

Ἡ κόρη τῆς προδομένης

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Μὰ ὁ Τζίλ ἔβλεπε πὼς ἕνα ἐμπόδιο ὠρθωνόταν ἀκόμα στὴν πραγματοποίησι αὐτοῦ τοῦ σχεδίου. Ἡ Κλάρα εἶχε ἀποφασίσει νὰ μὴν παντρευτῆ. Θὰ στεκόταν τάχα ἀρκετὰ δυνατὸς γιὰ νὰ διαλύση τὴ δυσπιστία της καὶ νὰ πετύχη ἀπ' αὐτὴ τὴ νέα καρδιὰ νὰ δοθῆ μ' ἐμπιστοσύνη σ' αὐτόν, ἀγαπῶντας τον ὅπως θὰ μποροῦσε ν' ἀγαπήση αὐτὴ ἡ κόρη μὲ τὴν εὐγενική, πιστὴ καὶ τρυφερὴ ψυχή;...

Μὰ μήπως καὶ τώρα δὲν τὸν ἀγαποῦσε λίγο;

Ἔκανε στὸν ἑαυτό του αὐτὴ τὴν ἐρώτησι, καθὼς ἔβγαινε ἀπὸ τὸ μέγαρο ντὲ Κομπέρ, ὅπου εἶχε γευματίσει μαζὶ μὲ τὸ βαρῶνο καὶ τὴν κόρη του. Δὲν τοῦ εἶχε ξεφύγει κατὰ τὴν εἴσοδό του στὸ σαλόνι, ὅτι ἡ χρυσωμένη χλωμάδα τῆς ἐπιδερμίδος τῆς Κλάρας εἶχε γίνει ἑξαφνα τριανταφυλλένια, ὅτι τὰ μαῦρα μάτια της εἶχαν ἀκτινοβολήσει κι' ὅτι ἡ νέα γυναῖκα εἶχε τρέξει νὰ τὸν ὑποδεχθῆ μὲ μιὰ ὁρμὴ ποὺ ἔδειχνε ὅτι τὸν περίμενε ἀνυπόμονα... Ἔπρεπε τάχα νὰ βλέπη σ' ὅλ' αὐτὰ μονάχα τὴ χαρὰ μιᾶς ἐξόριστης, ἡ ὁποία, σὲ μιὰ ξένη χώρα, διακρίνει ἕνα φιλικὸ πρόσωπο;

Μὲ τὴν πρόφασι ὅτι ἤθελε νὰ δώση στὴν Κλάρα ἕνα βιβλίο γιὰ τὸ ὁποῖο τῆς εἶχε μιλήσει, ξαναπῆγε στὸ μέγαρο ντὲ Κομπέρ, ἔπειτ' ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες. Τὸν προσκάλεσαν σὲ γεῦμα γιὰ τὴν ἑπομένη κ' ἔτσι σιγὰ-σιγὰ τὸν ἔβλεπαν πολλὲς φορὲς τὴ ἑβδομάδα. Ἔφερνε κάθε φορὰ στὴν ἐξαδέλφη του μιὰ ἀνθοδέσμη ἀπὸ ὡραῖα λουλούδια ποὺ τὰ διάλεγε μόνος στὸ μεγαλείτερο ἀνθοπώλη τοῦ Παρισιοῦ.

—Αὐτὰ θὰ σᾶς θυμίζουν λίγο τὰ λουλούδια τῆς πατρίδας σας, τῆς ἔλεγε.

Ὁ κ. ντὲ Κομπέρ, ὁ ὁποῖος ἦταν ἐξυπνος ἄνθρωπος, ἀπέφευγε νὰ τονίζη στὴν κόρη του αὐτὸ τὸν ἐνθουσιασμό, αὐτὲς τὶς λεπτὲς περιποιήσεις, μὲ τὶς ὁποῖες τὴν περιέβαλε ὁ Τζίλ ποὺ σὲ κανέναν ἄλλο δὲν τὶς ἔκανε. Περιωριζόταν νὰ χαμογελάη πονηρὰ κάτω ἀπὸ τὰ μουστάκια του ἀκούγοντάς τους νὰ κουβεντιάζουν σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σαλονιοῦ καὶ νὰ κουβεντιάζουν γιὰ πράγματα πολὺ σοβαρά, ἐνῶ ἐκεῖνος ἔκανε πὼς μισοκοιμόταν. Ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Τζίλ, καταλάβαινε ὅτι αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν ἐπρόκειτο γιὰ ἕνα ἁπλὸ φλέρτ. Ἡ σοβαρή του φυσιογνωμία ποὺ δὲν εἶχε πειὰ τὴν συνηθισμένη της εἰρωνεία, ἔκανε ἐντύπωσι στὸν κ. ντὲ Κομπέρ, ὅσο κ' ἡ θερμότης τοῦ βλέμματός του ὅταν ἔπεφτε ἐπάνω στὴν Κλάρα.

—Ἔτσι δὲν εἶνε καμμιὰ ἀνάγκη νὰ ψάξω νὰ τῆς βρῶ σύζυγο, συλλογιζόταν μ' εὐχαρίστησι μὰ καὶ μὲ θλῖψι. Θὰ γίνη εὐτυχισμένη μαζὶ μὲ τὸν Τζίλ στὴ στιγμὴ ποὺ τὴν ἀγαπάει τόσο, ὥστε νὰ θυσιάζη πρὸς χάριν της τὴν ἀνεξαρτησία του καὶ τὸν ἐγωϊσμό του... Μὰ ἔτσι θὰ χάσω ἐγὼ ἀπὸ κοντά μου τὸ λαμπρὸ αὐτὸ παιδί...

Πράγματι, ὁ κ. ντὲ Κομπέρ εἶχε μπορέσει κόλας νὰ ἐκτιμήση τὴν γλυκύτητα τῶν λεπτῶν περιποιήσεων καὶ τὴ στοργὴ τῆς μεγαλείτερης κόρης του. Συχνὰ δέ, μ' ἕνα στεναγμό, ἡ σκέψι του πήγαινε στὴ χαϊδεμένη του Μάττυ, ἡ ὁποία ἦταν τὸ ἀντίθετο τῆς Κλάρας.

Ἡ Μάττυ δὲν εἶχε ἀπαντήσει στὴν ἐπιστολή, διὰ τῆς ὁποίας ὁ πατέρας της, μὲ χίλιες περιστροφές, τῆς εἶχε ἀναγγείλει τὴν ὕπαρξι τῆς ἀδελφῆς της. Θὰ ἀγνοοῦσε τὰ πάντα γι' αὐτήν, ἂν μερικοὶ φίλοι του, ποὺ ξαναγύρισαν ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη, δὲν τὸν πληροφοροῦσαν πὼς ἦταν καλὰ κι' ὅτι δὲν ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ πηγαίνη σ' ἑορτὲς καὶ συγκεντρώσεις, ὅπου διασκέδαζε τρέλλα.

—Μοῦ κάνει τὴ θυμωμένη, ἔλεγε μὲ μελαγχολία ὁ κ. ντὲ Κομπὲρ τῆς Κλάρας. Ἔτσι συνηθίζει νὰ κάνη ὅταν ἕνα πρᾶγμα δὲν τῆς ἀρέσει. Μὰ τώρα θὰ κάνω περισσότερο ὑπομονή, γιατὶ τώρα ἔχω κοντά μου ἐσένα, ἀγαπημένη μου.

Ἂν δὲν ἦταν βαθὺς καὶ μεγάλος ὁ πόνος ποὺ προκαλοῦσε στὸν πατέρα της ἡ ἀπουσία τῆς μικρότερης κόρης του, ἡ Κλάρα θὰ παρακαλοῦσε νὰ διαιωνισθῆ ἡ ἀπουσία αὐτή. Φοβόταν πολὺ τὴν ἐπιστροφὴ τῆς Μάττυ, τῆς ὁποίας νόμιζε πὼς ἀντίκρυζε ἀκόμα τὸ ἐχθρικὸ βλέμμα. Ὁ Τζίλ ὅμως χαιρόταν εἰλικρινὰ γιατὶ ἡ δύστροπη ἐξαδέλφη του βρισκόταν μακρυά. Ἤξερε, βλέπετε, πὼς ἡ Μάττυ θὰ τοῦ κατέστρεφε αὐτὲς τὶς γοητευτικὲς συνομιλίες μὲ τὴν Κλάρα, ἀπ' τὶς ὁποῖες νόμιζε πὼς γινόταν κάθε φορὰ καλύτερος.

Τώρα πεια δὲν προσπαθοῦσε καθόλου ν' ἀντισταθῆ στὸ αἴσθημά του. Ἄφινε τὸν ἑαυτό του στὴ γλυκύτητα αὐτοῦ τοῦ ἔρωτος, ποὺ τὸν ἔκανε πραγματικὰ ἄλλον ἄνθρωπο.

—Εἶσαι ἱκανή, ἀγαπητὴ Κλάρα, νὰ μὲ μεταμορφώσης ἐντελῶς καὶ νὰ μὲ κάνης καλὸ ἄνθρωπο! τῆς εἶπε μὲ τόνο σχεδὸν σοβαρό, μιὰ μέρα ποὺ τῆς διάβασε τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔργου τὸ ὁποῖο ἔγραφε τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες καὶ ἄκουσε ἀπ' τὸ στόμα της αὐτὴ τὴν ἐπιδοκιμασία: «Δὲν ἔχω ἀπολύτως τίποτε νὰ παρατηρήσω, Τζίλ. Καὶ στὶς ἰδέες καὶ στὸ σύνολό του τὸ ἔργο σου εἶνε τέλειο!»

—Ὦ! θὰ τὸ ἤθελα τόσο! τοῦ ἀπάντησε στὰ λόγια του ἡ Κλάρα, τυλίγοντάς τον μὲ τὴ συγκινημένη ἀκτινοβολία τοῦ βλέμματός της.

Γιὰ μιὰ στιγμή, ὁ Τζίλ σκέφτηκε νὰ τῆς ἀποκαλύψη τὸ αἴσθημα ποὺ πλημμύριζε τὴν καρδιά του καὶ νὰ τὴν ρωτήση ἂν ἤθελε νὰ συνεχίση αὐτὸ τὸ ἔργο τῆς μεταμορφώσεώς του μέσα στὴ στενότητα τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς. Μὰ ἔπρεπε πρῶτα ν' ἀφήση τὴν Κλάρα νὰ τὸν γνωρίση καλύτερα.

Σχολίαζαν πολύ, μεταξὺ τῶν σχέσεων τοῦ Τζίλ τὶς συχνὲς ἐπισκέψεις του στὸ μέγαρο ντὲ Κομπέρ, καθὼς καὶ τὴν σοβαρὴ μεταβολὴ τῶν συνηθειῶν του, τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς του καὶ αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος του ἀκόμα, ὁ ὁποῖος εἶχε γίνει τώρα λιγώτερο καυστικὸς καὶ ἀμέριμνος. Μολονότι τὸ πένθος τῆς Κλάρας εἶχε γίνει ἀφορμὴ νὰ μὴν τὴν παρουσιάση ἐκεῖνο τὸ χρόνο ὁ πατέρας της στὴν κοσμικὴ ζωή, ἐν τούτοις πολλοὶ τὴν εἶχαν δῆ, εἴτε μέσα στὸ αὐτοκίνητο μαζὶ μὲ τὸν κύριο ντὲ Κομπέρ, εἴτε στὴ λειτουργία τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὅπου, ὁ πατέρας τὴ συνώδευε κάθε Κυριακή. Κι' ἀμέσως ὅλοι κατάλαβαν ὅτι ὁ Τζὶλ ντὲ Σέμπρ ἦταν ἐρωτευμένος μὲ τὴν ὑπερόχως ὡραία αὐτὴ νέα.

Τὴν βρῆκε ξαπλωμένη νὰ διαβάζη...

Ἕνα βράδυ, ὁ νεαρὸς κόμης ντ' Ἀρμπέλ, συγγενὴς τοῦ Τζίλ, ἀνάγγειλε μπαίνοντας στὰ σαλόνια τῆς Λέσχης τῆς ὁδοῦ Ρουαγιάλ.

—Τὰ μάθατε; Ὁ Τζίλ ἀρραβωνιάστηκε...

—Ἀλήθεια;...

—Ναί, τὸν εἶδα σήμερα τὸ ἀπόγευμα στὸ αὐτοκίνητο τοῦ κ. ντὲ Κομπὲρ μαζὶ μὲ τὴν ὡραία ἐξαδέλφη του. Καὶ σᾶς βεβαιώνω, ὅτι φαινόταν εὐτυχισμένος!

Αὐτοὶ οἱ ἀρραβῶνες ὅμως δὲν ὑφίσταντο πραγματικὰ παρὰ μόνο στὴ φαντασία τοῦ κ. ντ' Ἀρμπέλ. Ἡ μόνη ἀλήθεια ἦταν, πὼς ὁ Τζὶλ εἶχε συνοδεύσει ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα τὴν ἐξαδέλφη του στὸ Μουσεῖο τοῦ Λουξεμβούργου. Ὁ κ. ντὲ Κομπέρ, πρὶν ἀπὸ λίγες μέρες εἶχε παραπονεθῆ μπροστά του γιὰ τὴν ὑγεία του ποὺ χειροτέρευε ὁλοένα καὶ ποὺ δὲν τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ὁδηγῆ τὴν Κλάρα στὶς ἐκκλησίες, στὰ μουσεῖα καὶ στὰ κυριώτερα μνημεῖα τοῦ Παρισιοῦ. Καὶ εἶχε προσθέσει:

—Μὰ ἂν σοῦ μένει καμμιὰ στιγμὴ ἐλεύθερη, θὰ μποροῦσες νὰ μ' ἀντικαταστήσης, Τζίλ. Ἔτσι, μὲ τὴ μόρφωσι ποὺ ἔχεις, ἡ Κλάρα θὰ μάθη πολλὰ περισσότερα ἀπ' ὅσα θὰ μάθαινε ἂν τὴ συνώδευα ἐγώ!...

Ἡ Κλάρα, ἡ ὁποία ἀγνοοῦσε ἀκόμα τὶς γαλλικὲς συνήθειες, δὲν εἶχε τολμήσει νὰ πῆ τίποτε, ἂν καὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τῆς φαινόταν ὄχι καὶ τόσο σωστό. Ὅσο γιὰ τὸν κ. ντὲ Κομπέρ, τὰ πολὺ ἀμερικανικὰ φερσίματα τῆς Μάττυ, τὸν εἶχαν κάνει νὰ ξε-

χάση τις συνήθειες τοῦ τόπου του.

"Οσο γιὰ τὸν Τζίλ, αὐτὸς ἦταν πολὺ εὐτυχισμένος, γιατὶ θὰ περνοῦσε ἕν' ἀπόγευμα κοντὰ σ' ἐκείνην ποὺ ἀγαποῦσε κ' ἔτσι δὲν σκεφτηκε καθόλου ὅτι θὰ ἔκανε ἐντύπωσι στὸν κόσμο ὁ περίπατος ἐκεῖνος ποὺ θἄκαναν μονάχα οἱ δυό τους.

Μὰ μερικὲς μέρες ἀργότερα, κατὰ τὴ διάρκεια μιᾶς ἑσπερίδος, ἡ πριγκήπισσα 'Αλέσκιν, μιὰ Ρωσσὶς ἀριστοκράτις, πολὺ μορφωμένη, ποὺ συγκέντρωνε στὸ μέγαρό της τὴν ἀφρόκρεμα τῶν γαλλικῶν γραμμάτων, τοῦ εἶπε μὲ σιγανὴ φωνή, καθὼς ἔσκυβε νὰ τῆς φιλήση τὸ χέρι:

—Μπορῶ νὰ σᾶς συγχαρῶ, μυστηριώδη ἄνθρωπε;

—Γιατὶ λοιπόν, ἀγαπητὴ κυρία;...

—'Ελᾶτε, μὴν κάνετε πὼς δὲν ξέρετε! 'Εσεῖς μόνο θ' ἀγνοῆτε ἴσως πὼς εἶσαστε ἀρραβωνιασμένος,- καὶ μ' ἕνα θαῦμα μάλιστα!

'Ο Τζίλ ἑτοιμαζόταν ν' ἀπαντήση: «'Αρραβωνιασμένος, ἐγώ!» Μὰ κατάλαβε ἀμέσως τί εἶχε προκαλέσει αὐτὴ τὴ φήμη, καὶ περιωρίστηκε ν' ἀπαντήση μὲ τὸ πιὸ αἰνιγματικό του ὕφος:

—Ἰσχυρίζομαι ὅτι πράγματι τὸ ἀγνοῶ... ἀκόμη, κυρία!

—Εἶστε πολὺ παράδοξος! τοῦ ἀπάντησε ἡ πριγκήπισσα μ' ἕνα τρόπο ποὺ σήμαινε: «Ξέρετε, δὲν πιστεύω τίποτε ἀπ' ὅσα μοῦ λέτε...»

Αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιο ἔκανε τὸν Τζίλ νὰ σκεφθῆ πὼς δὲν ἔπρεπε ν' ἀναβάλη περισσότερο τὴν αἴτησι τοῦ γάμου πρὸς τὴν Κλάρα. 'Η Κλάρα, ἂν καὶ συγγενής του, δὲν ἦταν ὅπως ἡ Μάττυ μιὰ ἐξαδέλφη ποὺ τὴν γνώριζε ἀπὸ τὴν παιδική της ἡλικία. 'Επὶ πλέον ὁ ἴδιος μὲ τὶς συχνὲς ἐπισκέψεις του στὸ μέγαρο ντὲ Κομπὲρ καὶ μὲ τὶς περιποιήσεις μὲ τὶς ὁποῖες περιέβαλλε τὴ νέα, ἔδινε κάθε πιθανοφάνεια στὴ φήμη αὐτή.

Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμέριμνος σκεπτικιστής, φοβόταν—ναί, φοβόταν—μήπως ἀκούσει καμμιὰ ἄρνησι ἀπὸ τὸ στόμα τῆς Κλάρας.

Γιατὶ ἤτανε σὰ μιὰ Σφίγξ ὡς πρὸς τὴν φύσι τῶν αἰσθημάτων ποὺ τῆς προκαλοῦσε αὐτὴ ἡ Κλάρα, ποὺ εἶχε ὡστόσο τόσο καθαρὰ μάτια, μέσα στὰ ὁποῖα ἠμποροῦσε νὰ διαβάση τὰ πάντα—τὰ πάντα, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἐνδιαφέρόταν νὰ μάθη περισσότερο.

Τὴν ἑπομένη αὐτῆς τῆς ἑσπερίδος ἐπρόκειτο νὰ πάη νὰ πάρη τὴν Κλάρα γιὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν μαζὶ τὴν Παναγία τῶν Παρισίων. Μὰ, φτάνοντας στὸ μέγαρο ντὲ Κομπέρ, τὴ βρῆκε μὲ φόρεμα τοῦ σπιτιοῦ, ξαπλωμένη μέσα στὸ μικρὸ χειμερινὸ κῆπο ποὺ ἦταν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δυὸ σαλόνια, νὰ διαβάζη.

—Λυποῦμαι ποὺ σᾶς ἀνησύχησα καὶ σᾶς ἔκανα νἀοθῆτε σήμερα τὸ πρωΐ, τοῦ εἶπε δίνοντάς του τὸ χέρι. Μὰ δὲν μποροῦσα νὰ προβλέψω ὅτι θὰ μ' ἔπιανε μιὰ ἠμικρανία τόσο δυνατή, ὥστε νὰ μ' ἀναγκάση νὰ μείνω στὸ σπίτι.

—"Ε τότε, θὰ δοῦμε τὴν Παναγία τῶν Παρισίων μιὰ ἄλλη μέρα...Δὲν πειράζει... "Αν ἡ παρουσία μου δὲν σὲ κουράζει, θὰ μείνω λίγο κοντά σου!...

—Ναί, μείνετε, Τζίλ... Καὶ διαβάστε μου, ἂν θέλετε, στίχους...

—Ποιούς, Κλάρα;

—Τοὺς δικούς σας ἐν πρώτοις... 'Εξακολουθεῖτε νὰ γράφετε στίχους, δὲν εἶν' ἔτσι; Δὲν πρέπει νὰ ἐγκαταλείψετε τὴν ποίησι.

'Ο Τζίλ ἑτοιμαζόταν νὰ τῆς ἀπαντήση: «'Η ποίησις γιὰ μένα εἶσαι σύ. Δέξου νὰ γίνης ἡ πολυαγαπημένη μου ἐμπνεύστρια καὶ ὁδηγός»...

Μὰ ἐκεῖνη τὴ στιγμή, ὁ κ. ντὲ Κομπὲρ μπῆκε μέσα κ' ἡ ἐξομολόγησις ἔμεινε στὰ χεῖλη τοῦ Τζίλ ποὺ ἔτρεμαν ἀπὸ ἀγωνία μπροστὰ στὴ γαλήνη τῆς Κλάρας.

—Νὰ μιὰ μικρὴ κόρη ποὺ θέλει ν' ἀρρωστήση, εἶπε ὁ βαρῶνος, σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ Τζίλ. Καὶ ὅμως εἶχε τελευταῖα τόσο καλὴ ὑγεία. "Ελα, πές μου εἰλικρινῶς, Κλάρα, μήπως ὁ πονοκέφαλός σου ὀφείλεται στὴ μικρὴ πρωΐνὴ στενοχώρια μας.

—'Απλῶς ἡ στενοχώρια μας αὐτὴ μεγάλωσε τὸν πονοκέφαλο ποὺ ἦταν ἀκόμα στὴν ἀρχή του.

—Τί συμβαίνει; ρώτησε ὁ Τζίλ μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον. Εἴχατε μήπως καμμιὰ ἀντίθεσι;

'Η Κλάοα ἔκλινε καταφατικὰ τὸ κεφάλι της καὶ κύτταξε συγχρόνως τὸν πατέρα της.

—"Ελα! εἶπε ὁ κ. ντὲ Κομπὲρ μὲ τόνο στοργικῆς συγκαταβάσεως. Μὴν κάνεις ἔτσι, μικρή, αὐστηρὴ κόρη, κι' ἄλλη φορὰ δὲν θὰ τὴν δεχτοῦμε τὴν κυρία αὐτή. Ξέρεις, Τζίλ, πρόκειται γιὰ τὴν ἐξαδέλφη μου ντὲ Λυμπράκ, ποὺ χώρισε καὶ παντοεύτηκε τελευταῖα, ὅπως θὰ ἔμαθες. "Ηρθε χθές, ἐνῶ ἡ Κλάρα εἶχε βγῆ ἔξω καὶ καθὼς μοῦ ἐξεδήλωσε τὴν ἐπιθυμία νὰ τὴν γνωρίσω, τὴν προσκάλεσα νἀρθῆ νὰ προγευματίσουμε μαζὶ σήμερα τὸ πρωΐ. Μὰ νὰ ποὺ ἡ Κλάρα θύμωσε μαθαίνοντάς το αὐτό...ναί, θύμωσε, Τζίλ, σοβαρὰ καὶ μοῦ ἔκανε παρατηρήσεις γιατὶ δέχομαι μιὰ γυναῖκα ποὺ βρίσκεται σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι... Σὰν νὰ μὴν ἦταν σήμερα τὸ διαζύγιο ἕνα πρᾶγμα ποὺ τὸ παραδέχονται ὅλοι.

Δυνατὴ χλωμάδα εἶχε ἁπλωθῆ στὸ πρόσωπο τοῦ Τζίλ, τοῦ ὁποίου τὰ βλέφαρα γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀνοιγόκλεισαν ζωηρά. "Ε. κανε πὼς ἔφτιαχνε τὴ γραβάτα γιὰ νὰ κρύψη τὴ στενοχώρια του.

—Πράγματι, εἶπε τέλος με τόνο λίγο σκληρό, το διαζύγιο εἶνε πρᾶγμα ποὺ τὸ παραδέχονται ὅλοι σήμερα. Θὰ ἔκανες καλὰ νὰ ἐγκαταλείψης, Κλάρα, τὶς ἀντιλήψεις σου αὐτές, γιατὶ θὰ σκοντάψης πολλὲς φορὲς σ' ἀνθρώπους ποὺ βρίσκονται σ' αὐτὴ τὴν κατάστασι.

'Η Κλάρα τὸν κύτταξε ξαφνιασμένη, μ' ἕνα εἶδος φρίκης.

—Πῶς τὸ λέτε αὐτό; εἶπε. Μήπως ἐγκρίνετε καὶ σεῖς τὸ διαζύγιο;

Μιὰ συσπασις ἐμαζεψε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Τζίλ. Μὰ πρὶν ἀπαντήσει, ὁ κ. ντὲ Κομπὲρ εἶπε μὲ μιὰ ζωηρότητα ποὺ ἐξάφνισε τὴν κόρη του.

—Τὸ παραδέχεται, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος. Εἶνε μιὰ συνήθεια ποὺ μπῆκε πειὰ μέσα στὰ ἤθη μας.

Καὶ ἀφοῦ στάθηκε μιὰ στιγμή, ἐπρόσθεσε.

—Πῶς τὰ ἀνεχόσαστε αὐτὰ στὴν καθολικὴ Γαλλία... Πῶς ἐγκρίνετε αὐτὴ τὴν παραβίασι τοῦ θείου νόμου;...

'Ο Τζίλ τὴν διέκοψε ἀπότομα καὶ εἶπε:

—Τὸ διαζύγιο ἔπρεπε νὰ καθιερωθῆ στὴν ἐποχή μας... "Ηταν ὑποκρισία τὸ νὰ μὴ μποροῦν νὰ χωρίσουν δυὸ πλάσματα ποὺ μισοῦνται καὶ ὑποφέρουν, δυὸ πλάσματα τῶν ὁποίων δὲν ταιριαζε ὁ χαρακτὴρ καὶ τὰ ὁποῖα τὸ διαζύγιο τ' ἀπελευθερώνει καὶ τοὺς δίνει τὴν πιθανότητα νὰ βροῦν ἄλλοῦ τὴν εὐτυχία...

Γιατὶ ἔφτιαχνε τὴ γραβάτα του... γιὰ νὰ κρύψη τὴ στενοχώρια του...

—Πρὶν ἀπ' τὴν εὐτυχία, ποὺ εἶνε προβληματικὴ καὶ πολὺ ἐφήμερη ἐδῶ κάτω, εἶπε ἡ Κλάρα, ὑπάρχει τὸ καθῆκον τουλαχιστον γιὰ τοὺς καλοὺς Χριστιανοὺς, γιατὶ ἂν μιλᾶτε γιὰ τοὺς ἀπίστους, γιὰ τὴ δῆθεν προοδευτικὴ νέα γενεά, εἶνε βέβαιο πὼς αὐτὲς ἡ φτωχὲς ψυχές, στερημένες ἀπὸ θρησκευτικὴ διδασκαλία, σκυμμένες πρὸς τὴ γῆ, δὲν μποροῦν νὰ παραδεχθοῦν τὸ νόμο τοῦ πόνου, τοῦ ἠθικοῦ μαρτυρίου, τὰ ὁποῖα προκαλεῖ τὸ ἀδιάλυτο τοῦ συζυγικοῦ δεσμοῦ.

—Μὰ ἀκόμα μιὰ φορὰ, πιὸ καλὸ βρίσκεις τὸ ἀδιάλυτο τοῦ γάμου; ρώτησε ὁ Τζίλ μ' ἀνυπομονησία. Γιατὶ δυὸ πλάσματα νὰ εἶνε καταδικασμένα νὰ μένουν συνδεμένα ἔτσι σ' ὅλη τους τὴ ζωὴ στὴ στιγμὴ ποὺ ἑνώθηκαν ἀσυλλόγιστα καὶ κατάλαβαν πολὺ γρήγορα ὅτι δὲν εἶνε πλασμένα τὸ ἕνα γιὰ τὸ ἄλλο.

—Καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν εὐαγγελικὸ νόμο μπροστὰ στὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ὑποχωροῦν τὰ πάντα, δὲν καταλαβαίνετε, Τζίλ, ὅτι στὸ διαζύγιο ὑπάρχει ἕνας ἀπέραντος κοινωνικὸς κίνδυνος; Ξέρετε ποῦ κατάντησε ἡ οἰκογένεια μὲ τὸ διαζύγιο στὴν ἐποχὴ τῆς ρωμαϊκῆς καταπτώσεως; Τὰ ἴδια συμβαίνουν καὶ σήμερα στὴ Γαλλία. Διαλύουν τὸ θεσμὸ τοῦ γάμου ἀπὸ ἰδιοτροπία, γιὰ μιὰ παρεξήγησι, γιὰ μιὰ ἀσυμφωνία χαρακτήρων. "Αλλοτε, ἔπειτ' ἀπὸ μιὰ συζυγικὴ σιωπή, μικρὴ ἡ μεγάλη, ὑπῆρχαν μεγάλες ἐλπίδες νὰ ἐπακολουθήση ἡ συμφιλίωσι καὶ νὰ ξαναρχίση ἡ κοινὴ ζωή. Σήμερα, τὸ διαζύγιο βρίσκεται ἐκεῖ κ' οἱ μαλλιωμένοι ἐπωφελοῦνται αὐτοῦ. "Ετσι ὁ γάμος καταντάει ἕνα συμβόλαιο ἐφήμερο, δὲν ἔχει καμμιὰ σοβαρότητα καὶ καμμιὰ ἀξία. Καὶ τὰ παιδιά; Φτάνει μόνο ἡ σκέψις αὐτῶν τῶν φτωχῶν μικρῶν πλασμάτων ποὺ πᾶνε ἀπὸ τὸ ἕνα σπίτι στὸ ἄλλο, θύματα τῶν γονέων τους, γιὰ νὰ μισήση κανεὶς τὸ νόμο τοῦ διαζυγίου...

'Ο Τζίλ γέλασε θιασμένα:

—Νὰ μιὰ συνηγορία τοῦ διαζυγίου, Κλάρα! Ποιος σοῦ ἔδωσε ὅλες αὐτὲς τὶς ἰδέες;

—Αὐτοὶ ποὺ μοῦ δίδαξαν τὴ θρησκεία μου. Αὐτὲς ἡ ἰδέες δίνουν περισσότερη ἀξιοπρέπεια στὴ ζωὴ καὶ περισσότερη γαλήνη στὴν ψυχή, ἀπ' ὅλες τὶς μεγάλες θεωρίες ποὺ εἶνε σήμερα τῆς μόδας...

'Ο κ. ντὲ Κομπὲρ παρατήρησε:

—Μά, παιδί μου, ἐσὺ δὲν ὑποψιάζεσαι τοὺς τρομεροὺς ἠθικοὺς πόνους μερικῶν ἀνθρώπων. Γι' αὐτὰ τὰ πλάσματα, τὸ διαζύγιο εἶνε μι' ἀπαραίτητη ἀπολύτρωσις.

('Ακολουθεῖ)